

Preadvies 2006: Geneesmiddelen en Recht

*Het recht op geneesmiddelen. Hoe kosten de zorg beheersen.
Melita van der Mersch en Caren Velink*

Recht op geneesmiddelen

Geneesmiddelen zijn zonder verzekering onbetaalbaar. Iedere burger heeft volgens de Zorgverzekeringswet dan ook recht op farmaceutische zorg. Het recht op verzekerde en daarmee financieel toegankelijke geneesmiddelen is het onderwerp van het tweede deel van het preadvies dat Melita van der Mersch (30) en Caren Velink (32), allebei advocaat bij Pels Rijcken in Den Haag, hebben geschreven voor de Vereniging voor Gezondheidsrecht. De jaarvergadering van de Vereniging op 21 april 2006 is gewijd aan het thema 'Geneesmiddelen en recht'.

Bezuinigen

De laatste 15 jaar heeft de overheid veel maatregelen genomen om de kosten van geneesmiddelen in de hand te houden. Die maatregelen waren noodzakelijk, en voor een belangrijk deel hadden ze ook effect. Het meest recente voorbeeld is het convenant met apothekers en de farmaceutische industrie, waarmee liefst € 900 miljoen per jaar bespaard wordt. In vergelijking met de landen om ons heen zijn de geneesmiddelenuitgaven in Nederland laag.

Rechten patiënten onderbelicht

Keerzijde van de kostenbeheersende maatregelen is volgens de auteurs dat andere aspecten onderbelicht blijven. In het preadvies gaan Van der Mersch en Velink in op vragen als: hebben patiënten ook effectieve toegang tot farmaceutische zorg? Worden ze in uiteenlopende omstandigheden gelijk behandeld? Meestal werkt ons verzekeringssysteem goed, zeggen Melita van der Mersch en Caren Velink. De voorschrijfvrijheid van de arts wordt in Nederland algemeen gerespecteerd. Wel krijgen zorgverzekeraars steeds meer te zeggen over welk geneesmiddel wordt vergoed. Maar we hoeven niet bang te zijn dat het de arts onmogelijk wordt gemaakt een goede geneesmiddelenkeuze te maken.

Het kan beter

Er is echter beslist ruimte voor verbetering. Bovenal is ons systeem erg ingewikkeld. Er zijn 4 verschillende maatstaven om te bepalen of iemand recht heeft op een bepaald geneesmiddel, met liefst 15 deelcriteria. Binnen het ziekenhuis is het recht op geneesmiddelen bovendien anders geregeld dan buiten het ziekenhuis. Het systeem zorgt voor fricties. Zo komt het binnen het ziekenhuis voor dat een patiënt op grond van financiële overwegingen van het ziekenhuis geen toegang heeft tot een noodzakelijk geneesmiddel. Buiten het ziekenhuis komt het voor dat patiënten te laat toegang tot noodzakelijke geneesmiddelen hebben omdat de beslissing over opname in het pakket lang op zich laat wachten. Dat moet veranderd worden, vinden Van der Mersch en Velink. We moeten toe naar één systeem om snel vast te stellen welke geneesmiddelen in het pakket thuishoren. Het moet niet uitmaken waar het medicijn wordt gebruikt, binnen of buiten het ziekenhuis. Het pakket moet regelmatig up-to-date worden gemaakt. Wat wel en niet in het verzekeringspakket komt, moet ook in de toekomst door de overheid worden bepaald. Zo is gewaarborgd

dat iedereen in alle situaties gelijke rechten heeft. De auteurs doen in hun preadvies praktische voorstellen voor verbeteringen.

mr. M.F. van der Mersch en mr. C. Velink
Het recht op geneesmiddelen. Hoe kosten de zorg beheersen.
in: Geneesmiddelen en Recht, preadvies 2006 van de
Vereniging voor Gezondheidsrecht, pag. 136 - 218
SDU Uitgevers, Den Haag, ISBN: 90-12-11313-X